

Yttrande över promemorian tillfälligt höjd subventionsgrad för rotavdraget

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet bedömer att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar.

Motivering till Regelrådets ställningstagande

Beskrivningar som exempelvis problembeskrivning och syftet med förslaget, konsekvenser om ingen åtgärd vidtas, berörda företag, beskrivningen av intäkter, om särskild hänsyn kan tas till små och medelstora företag, särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser har betraktats som godtagbara.

Regelrådet anser att framför allt hade det varit behövt att det hade framgått av konsekvensutredningen hur förslaget kommer att utvärderas. I konsekvensutredningen framgår inte vare sig metod eller tidpunkt för hur en utvärdering ska ske. Andra beskrivningar som har bedömts som bristfälliga är åtgärder för att begränsa förslagets kostnader och andra effekter, förslagets påverkan på kostnader och konkurrenspåverkan, åtgärder för att begränsa förslagets kostnader och effekter, förslagets överensstämmelse med EU-rätten och om förslaget går utöver minimikraven.

Sammantaget är det alltför många aspekter som hade behövt förtydligas för att helheten ska anses tillräcklig, även om det i och för sig är så att det finns viss väsentlig information i den befintliga beskrivningen.

Innehållet i förslaget

I promemorian föreslås att subventionsgraden för rotavdraget tillfälligt höjs under perioden 12 maj–31 december 2025 från 30 procent till 50 procent. Förslaget medför ändringar i inkomstskattelagen, lagen om förfarandet vid skattereduktion för hushållsarbete och skatteförfarandelagen.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 12 maj 2025 och upphöra att gälla vid utgången av december 2025.

Bedömning av delaspekter

Problembeskrivning och syftet med förslaget

Av konsekvensutredningen framgår att svensk ekonomi har befunnit sig i en lågkonjunktur sedan 2023. Förslagsställaren konstaterar att i byggsektorn pressas många företag av ökade

priser och minskad efterfrågan. Under andra halvåret 2024 infördes ett tillfälligt höjt takbelopp för rotavdraget. Syftet med åtgärden var att temporärt främja sysselsättningen i byggsektorn under lågkonjunkturen i svensk ekonomi, för att bidra till att efterfrågan på rotarbete ökade under en period då efterfrågan på övriga bygg- och anläggningsarbeten bedömdes minska. Syftet med detta var enligt förslagsställaren att upprätthålla sysselsättningen och produktionen i byggsektorn.

Förslagsställaren uppger att Skatteverkets uppgifter 2024 tyder på att reformen haft ungefär den effekt som avsågs vid införandet. Nu menar förslagsställaren att svensk ekonomi fortfarande befinner sig i en lågkonjunktur och att resursutnyttjandet bedöms vara lågt även under 2025. Byggbranschen har under den nuvarande lågkonjunkturen varit särskilt drabbad med nedgång i efterfrågan. Branschen har varit särskilt konkursutsatt och sysselsättningen har minskat markant sedan mitten av 2023.

Bostadsinvesteringarna har påbörjat en svag återhämtning, men läget är fortsatt dämpat och väntas förbli svagt det närmaste halvåret. Mot bakgrund av den globala osäkerheten, t.ex. med hot om handelshinder, finns det en risk att återhämtningen avstannar och att både produktionen och sysselsättningen minskar. För att dämpa effekterna av den nuvarande lågkonjunkturen, som särskilt drabbat byggsektorn, och för att förbättra förutsättningarna för en återhämtning föreslås nu ytterligare åtgärder.

Förslaget innebär att subventionsgraden för rotavdraget höjs tillfälligt under perioden 12 maj–31 december 2025 från 30 procent till 50 procent. Detta kan skapa incitament för fler och nya köpare av rottjänster att beställa rotarbeten och därmed öka efterfrågan för företag i byggbranschen. En tillfälligt höjd subventionsgrad ger även incitament för köpare att tidigarelägga arbeten som planerats att genomföras inom några år. En höjd subventionsgrad skulle även kunna bidra till att stödja den aggregerade efterfrågan i svensk ekonomi.

Regelrådet finner att förslagsställaren har redogjort för problemet. Syftet är att stärka byggbranschen med en tillfällig stimulans genom en tillfälligt höjd subventionsgrad av rotavdraget.

Regelrådet finner att beskrivningen av problem och syfte är godtagbar.

Konsekvenser om ingen åtgärd vidtas

Av promemorian kan utläsas att om ingen åtgärd vidtas blir förutsättningarna för små företag i byggbranschen sämre att klara sig igenom en svår konjunkturcykel.

Regelrådet finner att beskrivningen av om ingen åtgärd vidtas är godtagbar.

Alternativa lösningar

Förslagsställaren beskriver att en alternativ åtgärd skulle kunna vara att på nytt införa en tillfällig höjning av takbeloppet i rotavdraget. Fördelen med en höjning av takbeloppet är att redan planerade arbeten för 2025 inte påverkas. Vidare konstateras att en tillfällig höjning av takbeloppet dock främst påverkar de som använder sig av rotavdraget i sådan omfattning att de påverkas av takbeloppet och att ett höjt tak ger dem möjlighet att utöka sina rottjänster. En tillfälligt höjd subventionsgrad däremot bedömer förslagsställaren påverka även dem som inte är begränsade av takbeloppet för skattereduktionen. En sådan åtgärd bedöms därmed få en bredare och större effekt än vad endast ett höjt takbelopp skulle få.

Regelrådet finner att förslagsställaren har redogjort för ett resonemang om en alternativ lösning. En beskrivning av fördelar med förslaget i förhållande till den alternativa lösningen finns och även en motivering till varför förslaget utgör den föredragna lösningen. Det hade förbättrat konsekvensutredningens kvalitet med en bredare analys av alternativa lösningar utifrån det angivna syftet att dämpa effekterna av den nuvarande lågkonjunkturen och för att förbättra förutsättningarna för återhämtning. Trots detta kan Regelrådet godta befintlig redovisning utifrån förutsättningarna som finns i ärendet.

Regelrådet finner att beskrivningen av alternativa lösningar är godtagbar.

Berörda företag

Förslagsställaren uppger att 2023 utfördes tjänster som gav rätt till rotavdrag för knappt 60 000 olika företag. De preliminära rotavdragen för dessa tjänster uppgick till 10,8 miljarder kronor. Ungefär tre fjärdedelar av företagen är aktiva inom branscherna bostadsbyggande eller specialiserad bygg- och anläggningsverksamhet. Dessa företag stod för arbeten motsvarande 85 procent av de preliminära rotavdragen 2023. Två tredjedelar av utförarna 2023 var aktiebolag, medan den resterande tredjedelen främst utgjordes av enskilda näringsidkare. De arbeten som utförts av aktiebolag var i genomsnitt större och aktiebolagens andel av de totala preliminära rotavdragen uppgår till nästan 90 procent. Det är främst mindre företag som utför rotarbete. Ungefär en tredjedel av utförarna har inga anställda vilket främst avser de enskilda näringsidkarna. En tredjedel av utförarna har mellan 1 och 4 anställda. Endast en liten andel av utförarna är företag med mer än 50 anställda.

Regelrådet finner att förslagsställaren har beskrivit storleken på företag genom antal anställda och genom att beskriva proportionen av vilken andel av de preliminära rotavdragen år 2023 som tagits i anspråk av olika kategorier av företag. Det framgår att de företag som påverkas av tillfälligt höjda subventionsgrader för rotavdrag främst utgörs av mindre företag. Gällande bransch finns en beskrivning av att företag verksamma inom renovering, el och VVS kan dra fördel av förslaget.

Regelrådet finner att beskrivningen av berörda företag är godtagbar.

Förslagets effekter för företagens kostnader och intäkter

Genom beskrivningen av offentligfinansiella effekter framgår att förslaget bedöms minska skatteintäkterna med ca 4,35 miljarder kronor under 2025. Skattereduktion för rotarbeten räknas som en skatteutgift och förslaget leder därmed till motsvarande ökning av skatteutgifterna 2025.

Regelrådet gör följande bedömning. Av den beskrivning av offentligfinansiella effekter som återfinns i konsekvensutredningen framgår minskningen av skatteintäkterna. Av detta kan förstås hur mycket hushållens avdrag för inköp av byggföretagens tjänster ökar, vilket också i någon mån kan väntas avspegla byggföretagens intäkter. Det hade ändå varit önskvärt att intäkter hade beskrivits i högre grad. Såvitt Regelrådet kan se finns det inte någon beskrivning av kostnadspåverkan för företagen. Skulle bedömningen vara att sådan saknas borde detta ha angetts och förklarats, vilket kunde göras i all korthet.

Regelrådet finner att beskrivningen av förslagets effekter för företagens kostnader är bristfällig. Beskrivningen av intäkter är trots allt godtagbar.

Påverkan på konkurrens och särskilda hänsyn till små och medelstora företag

Påverkan på konkurrens

Ingen beskrivning av påverkan på konkurrens har återfunnits.

Regelrådet finner att beskrivningen av förslagets påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag är bristfällig.

Särskilda hänsyn till små och medelstora företag

Förslagsställaren bedömer att tillfälligt höjd subventionsgrad för rot kommer att öka konsumtionen av dessa tjänster och gynna företag som redan i dag utför sådant arbete. Då det är relativt många små företag som utför rotarbete kan små företag komma att gynnas relativt stora företag i hela ekonomin anser förslagsställaren.

Regelrådet gör följande bedömning. Av förslagsställarens beskrivning framgår att små företag sannolikt kommer att gynnas mer än stora företag av förslaget.

Regelrådet finner att beskrivningen av om särskilda hänsyn kan tas till små och medelstora företag är godtagbar.

Åtgärder för att begränsa förslagets kostnader och andra effekter

Ingen beskrivning av om åtgärder för att begränsa förslagets kostnader och andra effekter har återfunnits.

Regelrådet finner att beskrivningen av åtgärder för att begränsa förslagets kostnader och andra effekter är bristfällig.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

I remissen anges att det i nuvarande konjunkturläget är angeläget att stötta byggbranschen och att de nya bestämmelserna träder i kraft så snart som möjligt. Förslaget syftar till att stimulera byggbranschen genom att köpare beställer nya och utvidgade uppdrag. De arbeten som redan är utförda och betalda den 11 maj 2025 kommer således omfattas av de gamla reglerna om en subventionsgrad på 30 procent för rotarbeten.

Vidare uppger förslagsställaren att eftersom förslaget är en konjunkturåtgärd med syftet att temporärt stötta och stimulera byggsektorn bör bestämmelserna vara tillfälliga. För att reformen ska ge effekt bedöms det vara lämpligt att tillfälligt höja subventionsgraden under perioden 12 maj–31 december 2025. Lagändringarna bör träda i kraft den 12 maj 2025 och tillämpas på hushållsarbete som har betalats efter den 11 maj 2025, förmån av hushållsarbete som har tillhandahållits efter den 11 maj 2025 samt hushållsarbete som har redovisats i en förenklad arbetsgivardeklaration efter den 11 maj 2025.

En tillfälligt höjd subventionsgrad för rotavdraget bedöms av förslagsställaren medföra behov av vissa särskilda informationsinsatser via Skatteverket eftersom ikraftträdandet av ändringen inte sker vid ett årsskifte och därmed inte kan ingå i den anpassning som årligen görs på grund av ny eller förändrad lagstiftning.

Regelrådet finner att beskrivningen av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser är godtagbar.

Hur och när konsekvenserna av förslaget kan utvärderas

Ingen beskrivning av hur och när konsekvenserna av förslaget kan utvärderas har återfunnits.

Regelrådet finner att mot bakgrund av att förslaget är ekonomiskt omfattande är det av synnerlig vikt att en plan för utvärdering av förslaget framgår av konsekvensutredningen.

Regelrådet finner att beskrivningen av hur och när konsekvenserna av förslaget ska utvärderas är bristfällig.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten och om förslaget går utöver minimikraven

Ingen beskrivning av förslagets överensstämmelse med EU-rätten och om förslaget går utöver minimikraven har återfunnits.

Regelrådet finner att beskrivningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten och om förslaget går utöver minimikraven är bristfällig.

Övrigt av relevans för ärendet eller Regelrådets bedömning

Inget övrigt av relevans finns att anföra i ärendet.

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 2 april 2025.

I beslutet deltog Anna-Lena Bohm, ordförande, Helena Fond, Hans Peter Larsson, Roland Sigbladh och Lars Silver.

Ärendet föredrogs av Anna Nilsson.

Anna-Lena Bohm
Ordförande

Anna Nilsson
Föredragande